

Шчаслівыя разам. Увасьмярых!

Часам лаўлю сябе на думцы, што прыходжу ў магазін не столькі па рэчы, колькі па атмасферу. Нядаўна, напрыклад, у маім доме адкрылася новая зааграма, дзе заўжды ветлівыя і чулыя кансультанты даюць парады, ад якіх майму гадаванцу становіцца жыць крыху лепш. І аднойчы, абмяркоўваючы з прадаўцом, чаму кошка не есць карысны і далёка не танны корм, пачула: «Мае сабакі яго ядуць...» І на пытанне, колькі іх, атрымала яшчэ больш нечаканы адказ: «Два сабакі, а яшчэ кошка, трусік і два пацукі». Для Валерыі ШЫЁНАК і яе мужа Дзмітрыя ўсе яны — сапраўдная сям'я. Калі ж мы адправіліся на шпацыр з сабакамі, то толькі і было чуваць: «Чаму не слухаешся тату? Не чапай маму!» А для Валерыі любоў да жывёл увогуле стала з цягам часу прафесіяй...

В.: — Усё пачалося з хмякоў і галчанняў з падбітымі крыламі. У таты-рыбака пастаянна вугры плавалі ў ванне. Пасля, калі я вучылася ў першым класе, ён набыў сабаку са словамі: «Даглядаць яго не буду, самі займайцеся». А пасля гуляў з ім сам — і карміў, і даглядаў. У пятым класе я падабрала ката і прынесла яго дадому, дзе ён і застаўся. У дзявятым — з'явіўся пацук. Так і пайшло.

— І гэтая любоў перайшла ў прафесію?

В.: — Не зусім так. Бацькі хацелі, каб я паступала ў

ляцца, раяцца, і мы імкнуліся даведацца больш, каб дапамагчы.

— А як з'явілася сённяшняе «сямейства»?

В.: — Пацукі былі заўжды, а калі мы сталі жыць разам з Дзімам, то вырашылі завесці сабаку. Вельмі хацелі лабрадора, але яны шмат каштуюць, таму праз інтэрнэт адшукалі меціса гэтай пароды бясплатна. Атрымалася што атрымалася (смяецца і чухае сабаку за вухам). Ката падабрала, калі працавала ў іншай зааграме. Ён моцна чаў тады. Адвезлі ў мінскую вет-

— Вы, напэўна ж, і сышліся на любові да жывёл?

В.: — Насамрэч мне вельмі пашчасціла з мужам. Бо ўсе жывёлы — гэта мая ініцыятыва. Гэта я прыводжу, цягну іх дадому. А муж цярпліва прымае ўсіх і дапамагае даглядаць.

— Часта людзей спыняюць розныя прычыны, каб не заводзіць жывёл: няма часу, вялікая адказнасць, мала месца...

Д.: — Месца ў нас сапраўды няма.

В.: — Калі пра ўсё гэта думаць, то не завядзеш нават

Фота Сяргея Нікановіча.

жа, і не варта. Сабакі і кошка спяць разам з намі на канапе ноччу, таму калі куплялі ложку, то шукалі самы вялікі.

Д.: — Усе жывуць мірна, бо ведаюць, што дзецца няма куды. І досыць хутка прызываюцца адно да аднаго. Але сабакі, напрыклад, вельмі раўнуюць. Калі пачынаю глядзіць малодшага, то адразу прыходзіць лашчыцца старэйшы.

В.: — А яшчэ ў нас ёсць каманда «Будзі тату!» — калі сабакі заскокваюць на ложак і аблізваюць Дзіму з ног да галавы.

— Увогуле, вы выходзіце іх, як дзяцей?

Д.: — Так, не без гэтага. І ставімся мы да іх па-рознаму. Калі сабака нашкодзіць, то я магу і крыкнуць, і лёгка пляскаць даць. А Лера ў той жа час нават «фу» не скажа, а пачне тлумачыць, што «рулетку нельга грызці, бо яна дарагая». Гэта добрая нагода для канфлікту, але мы не паддаёмся. Дарэчы, часта людзі, калі з'яўляецца дзіця ў сям'і, у якой ужо ёсць жывёла, выкідаюць чатырохногіх на вуліцу. Навошта? Калі можна праз сацыяльныя сеткі размясціць аб'яву і аддаць у добрыя рукі.

— Але гэтых аб'яў зараз зашмат.

В.: — І ўсё ж такі яны працуюць. Мы калісьці адшукалі

каробку з васьмю кацянятамі. І раздалі ўсіх! І праз інтэрнэт некалькі, і ў Ждановічах стаялі з надпісам «Аддадзім у добрыя рукі». Увогуле стаўленне да жывёл шмат што гаворыць пра чалавека.

— Па вашых назіраннях, як звычайна да жывёл ставяцца беларусы?

В.: — У большасці добра. Але ад астатніх жах бярэ... Бо догляд жывёл патрабуе сіл і грошай. Часта набываюць дарагіх ёркаў, а пасля кормяць іх самым танным кормам і ледачэ самымі шкоднымі лекамі. Напрыклад, ЖЭСу прасцей замураваць падвал з катомі, чым дастаць іх адтуль і завесці ў прытулак, дзе іх, хутчэй за ўсё, усыпяць. Сапраўды, жывёлам у краіне не хапае абароненасці з боку дзяржавы. Тым не менш добрых, сумленных людзей больш, і гэта цешыць.

— А каму пакідаеце жывёл, калі з'язджаеце ў адпачынак?

«Усе жывуць мірна, бо ведаюць, што дзецца няма куды. І досыць хутка прызываюцца адно да аднаго».

Пацукі былі рады магчымасці пабыць на свежым паветры і старанна пазіравалі. Чаго нельга сказаць пра ката, які ўпарта адмаўляўся ад здымкаў.

Калі Валерыя пачала выносіць сваіх гадаванцаў на вуліцу, усе дзяўчынкі ў двары збегліся да яе. Але ў кадр трапіла толькі Марыйка, бо аказалася адзінай, хто не пайшоў рабіць прыгожую прычоску і апранаць лепшую сукенку для фотасесіі.

медыцынскі ўніверсітэт. Я — у ветэрынарную акадэмію. Але схадзіла на анатаміраванне няшчаснага сабакі на Дні адчыненых дзвярэй і зразумела, што ветэрынара з мяне не атрымаецца. У выніку стала біёлагам-аналітыкам, хоць па прафесіі так і не працавала. Але колькі сябе памятаю, любіла жывёл. І вось ужо тры гады я ў зоотаварах. Тут не патрэбна спецыяльная адукацыя: дастаткова стажыроўкі. Плюс час ад часу наведваем семінары. Але да нас пастаянна прыходзяць людзі, дзе-

лячэбніцу на Мініна, дзе яго прапанавалі ўсыпіць. Тады ўкалолі яму антыбіётык, праз некалькі дзён кот апытомнеў, і я папрасіла ў Дзімы, каб ён пажыў у нас трошкі...

Д.: — Гэта гучала як «Ён толькі пераначуе». І кот жыўе з намі ўжо трэці год. Таксама ёсць трус. А пацукоў за гэты час было ўжо больш за дзесяць.

В.: — На жаль, яны доўга не жывуць.

Д.: — Я хачу тхара, а Лера — афрыканскага карлікавага вожыка.

хамяка. А калі любіш жывёл і лёс давярае табе клопат пра таго самага пацука (як прайсці міма?), то знаходзяцца і час, і месца, і сілы.

— Ва ўсіх жывёл, мяркую, розныя характары. І ці ёсць яны ўвогуле?

В.: — З усіх самы жвавы ў нас — трус Пячэнька. Ён можа любіць паганяць, і ката перамагае, калі паб'юцца. Старэйшага сабаку мы называем «пацуковы пастух», бо ён абжае менавіта пацучкоў. А ўвогуле яны ў нас свабодныя. Дазваляем ім шмат, хаця, мо-

■ Ёсць пытанне

З такім пытаннем звярнулася ў рэдакцыю чытачка з Віцебска. Яе знаёмая знайшла на трасе драпежнае птушань.

— З падобнымі пытаннямі мне часта тэлефануюць людзі, — кажа **арнітолаг Уладзімір ІВАНОЎСКІ**. — Вось нядаўна гараджане знайшлі каля чыгункі на ўскраіне Віцебска вушастую саву і дамавога сыча. А адна сям'я на дарозе ў Гарадоцкім раёне ўбачыла бяспэрага сокала чаглока.

Выпадак, можна сказаць, унікальны — каб на трасе... Ён яшчэ ў пуху — зусім маленькі. Самая правільная здагадка: птушаня там апынулася пасля ўрагану, які паваліў дрэвы, дзе знаходзілася гняздо. Прывезлі яго ў горад і мне тэлефанавалі. Тлумачыў, што ўжо праз два тыдні драпежная птушка, якая пабывала ў руках чалавека, не зможа жыць на волі, як раней. І нават калі яна вонкава не будзе адрознівацца ад сабратаў (пад апярэннем не відаць,

ШТО РАБІЦЬ З ПТУШАНЁМ?

што адстае ў развіцці), фізічна будзе рахітам. Кармленне мясам з рук не заменіць паўна-вартаснага збалансаванага харчавання, якое забяспечылі б ёй бацькі. Таму трэба як мага хутчэй вярнуць птушаня «на прыроду».

Ніколі не цягніце дадому нетраўмаваных птушанят. Тую ж вушастую саву можна пасадзіць назад у гняздо або проста на галінку, бо на зямлі ёй пагражаюць лісіцы ці сабакі... Залезыць на дрэва, метры на 3-4, зрабіце імправізаваны насціл з галінак. Згаладалае птушаня пачне гарлапаныць. І бацькі яго пачуюць і будуць карміць.

Дарэчы, і прыродаахоўнае заканадаўства забараняе забіраць з прыроды здаровых жывёл.

— Іншая справа, калі птушачка параненая, — дадае арнітолаг. — Такую, калі ўжо прывезлі ў горад, давадзецца карміць усё жыццё. Тут актуальная думка класіка пра тое, што мы ў адказе за тых, каго прыручылі. Ве-

Вушастая сава.

Фота Уладзіміра ІВАНОЎСКАГА.

Чаглок.

а ў іншых — вераб'іны сыч. Або можна прапанаваць знаходку заапарку.

Дарэчы, у віцебскім заапарку ўжо чвэрць стагоддзя жыве арлан-белахвост. Яго перадаў туды Уладзімір Іваноўскі.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
pukshanski@vziazda.by